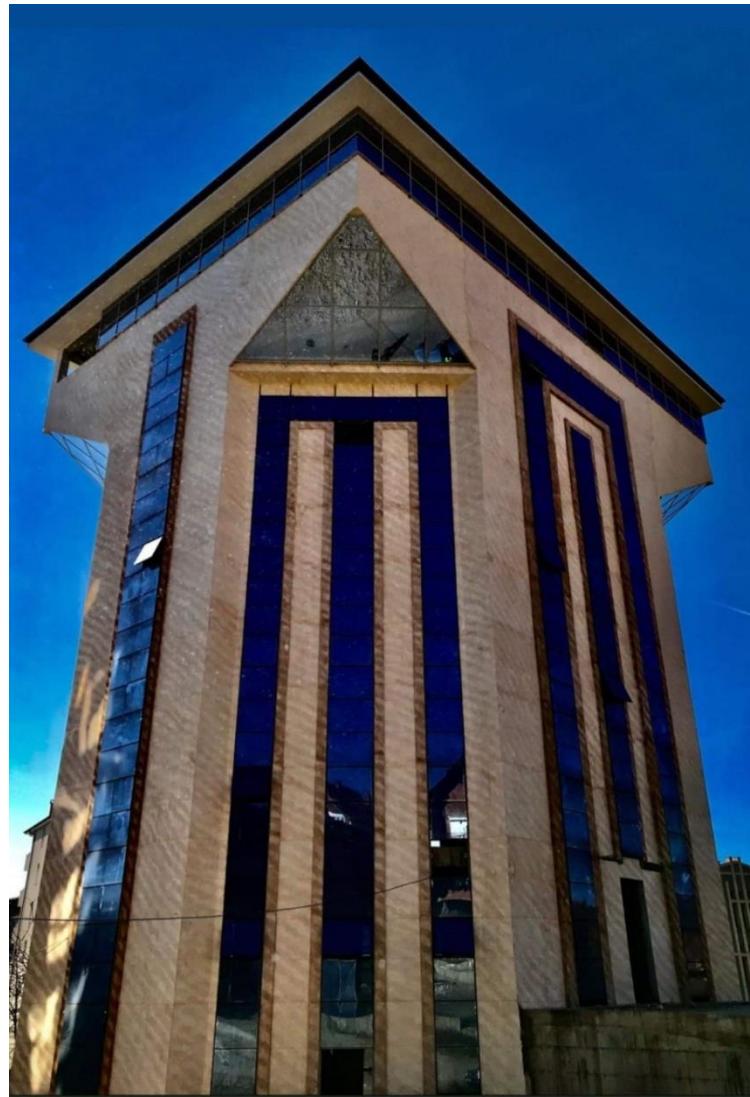
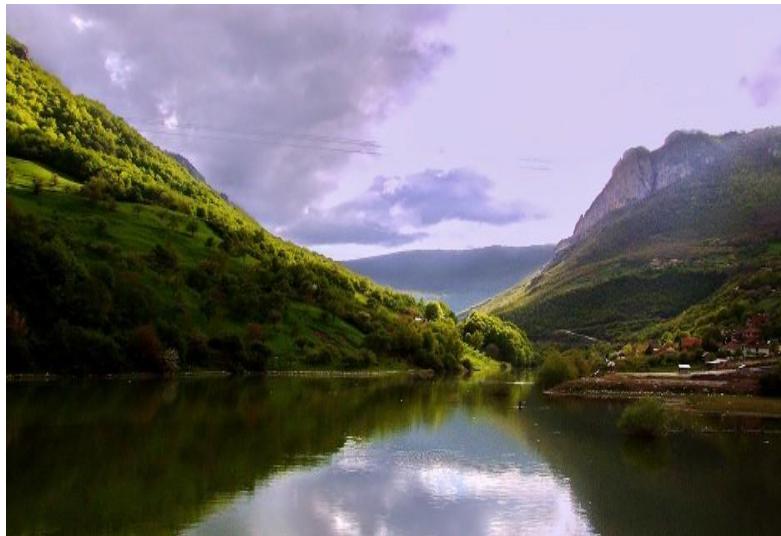




Opština Tutin

GRAĐANSKI VODIČ KROZ NACRT ODLUKE O BUDŽETU ZA 2024. godinu



Sadržaj

1. Uvod
2. Ko se finansira iz budžeta?
3. Kako nastaje budžet opštine?
 - Pojam budžeta
 - Ko učestvuje u budžetskom procesu?
 - Na osnovu čega se donosi budžet?
4. Kako se puni opštinska kasa?
 - Šta su prihodi i primanja budžeta?
 - Struktura planiranih prihoda i primanja za 2024. godinu
 - Šta se promenilo u odnosu na 2023. godinu?
5. Na šta se troše javna sredstva?
 - Šta su rashodi i izdaci budžeta?
 - Struktura planiranih rashoda i izdataka za 2024. godinu
 - Šta se promenilo u odnosu na 2023. godinu?
 - Rashodi budžeta po programima
 - Rashodi budžeta raspodeljeni po direktnim i indirektnim budžetskim korisnicima
 - Najvažniji projekti od interesa za lokalnu zajednicu
 - Uključivanje građana u proces pripreme budžeta

Ova publikacija nastala je u okviru inicijative za veće uključivanje javnosti u budžetske konsultacije i nadamo se da ćete i u narednim godinama biti spremni da se odazovete pozivu da zajedno planiramo razvoj našeg Tutina.

Uvod

Osnovna svrha ovog dokumenta je da vam pružimo najvažnije informacije o planiranom budžetu za 2024. godinu, kao i o okolnostima i odlukama kojima smo se vodili prilikom njegovog sastavljanja.

S obzirom na to da dio novca stiže u budžet kroz naplatu poreza, naša je obaveza da njime raspolažemo u najboljem interesu zajednice i da građanima predstavimo tačne i razumljive podatke.

Publikacija je namenjena je svim građanima koji žele da budu obavešteni o planovima lokalne samouprave za prikupljanje i trošenje novca i da prate realizaciju postavljenih ciljeva.

Nadamo se da će ovaj dokument objasniti ključna pitanja i tako učiniti budžet pristupačnijim i razumljivijim.

Ova publikacija nastala je u okviru inicijative za veće uključivanje javnosti u budžetske konsultacije i nadamo se da ćete i u narednim godinama biti spremni da se odazovete pozivu da zajedno planiramo razvoj našeg Tutina.

Ko se finansira iz budžeta?

Direktni korisnici budžetskih sredstava:

- Skupština opštine
- Predsednik opštine
- Opštinsko veće
- Opštinska uprava
- Zaštitnik prava građana (Ombudsman)
- Opštinsko pravobranilaštvo

Indirektni korisnici budžetskih sredstava:

- Narodna biblioteka dr Ejup Mušović
- Centar za kulturu, turizam, omladinu i sport
- Mesne zajednice
- Predškolska ustanova Habiba Stočević

Ostali korisnici javnih sredstava:

- Obrazovne ustanove (škole)
- Dom zdravlja Tutin
- Centar za socijalni rad

Kako nastaje budžet opštine?

BUDŽET opštine je pravni dokument koji utvrđuje plan prihoda i primanja i rashoda i izdataka grada za budžetsku, odnosno kalendarsku godinu.

To znači da ovaj dokument predstavlja predviđanje koliko će se novca od građana i privrede u toku jedne godine prikupiti i na koji način će se taj novac trošiti.

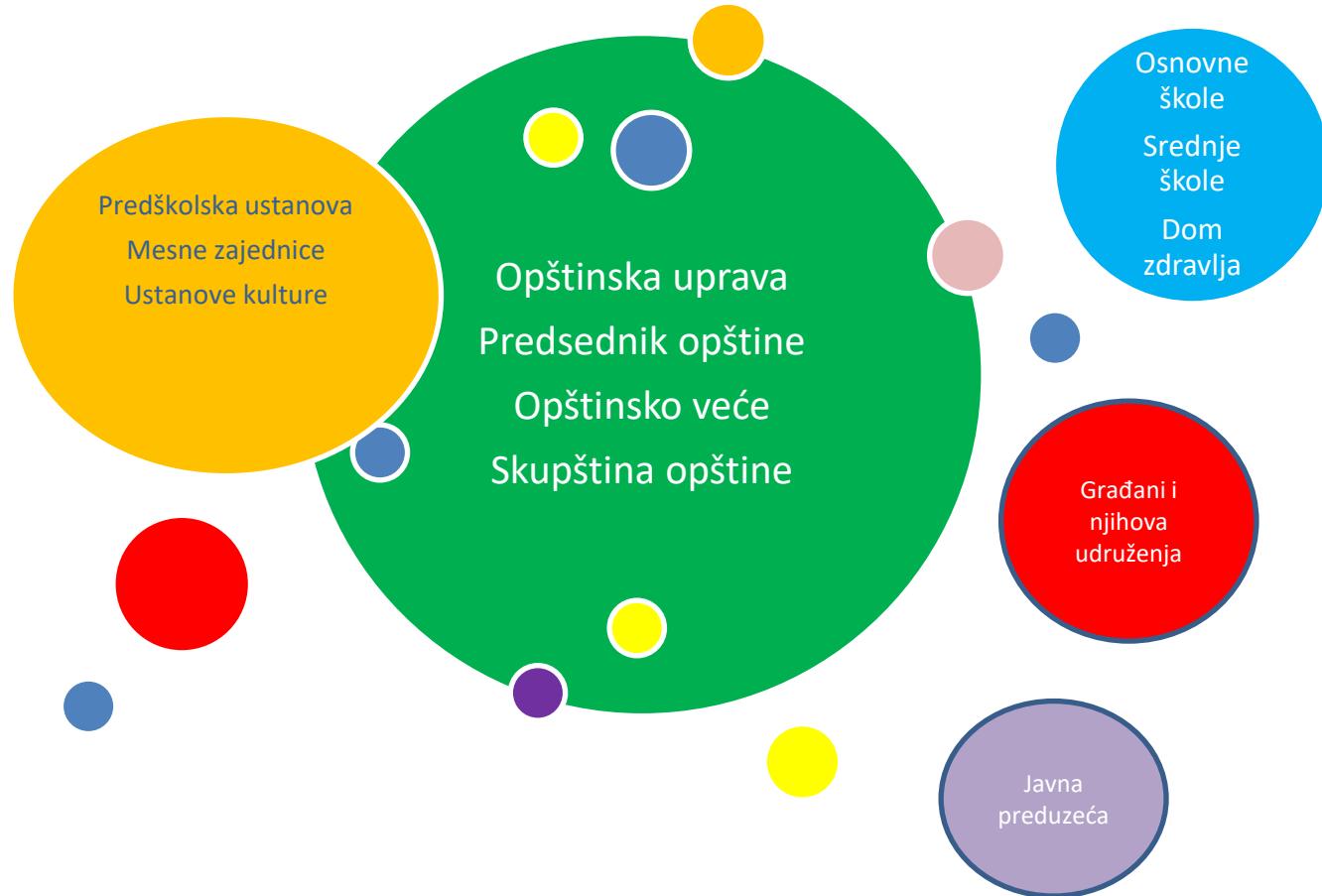
Iz opštinskog budžeta se tokom godine plaćaju sve obaveze lokalne samouprave. Isto tako u budžet se sливaju prihodi iz kojih se podmiruju te obaveze.

Predsednik opštine i lokalna samouprava sprovode opštinsku politiku, a glavna poluga te politike i razvoja je upravo budžet opštine.

Prilikom definisanja ovog, za opštinu Tutin najvažnijeg dokumenta, rukovode se zakonskim okvirom i propisima, strateškim prioritetima razvoja i drugim elementima.

Realnost je takva da postoje velike razlike između želja i mogućnosti, tako da kreiranje budžeta podrazumeva utvrđivanje prioriteta i pravljenje kompromisa.

Ko učestvuje u budžetskom procesu?



Na osnovu čega se donosi budžet?

- Zakonski propisi:
Zakon o finansiranju lokalne samouprave,
Zakon o budžetskom sistemu,
Zakon o lokalnoj samoupravi,
Uputstvo Ministarstva finansija za pripremu odluke o budžetu za 2024. godinu i dr.
Svi posebni propisi kojima su utvrđene nadležnosti JLS
- Potrebe budžetskih korisnika
- Započeti projekti iz ranijih godina
- Ostvarenje prošlogodišnjeg budžeta

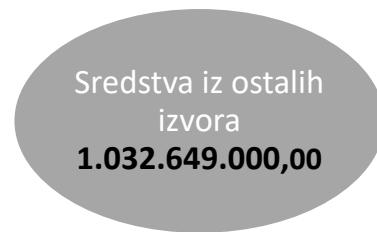
Kako se puni gradska kasa?

- Ukupni planirani javni prihodi i primanja opštine Tutin za 2024. godinu iznose

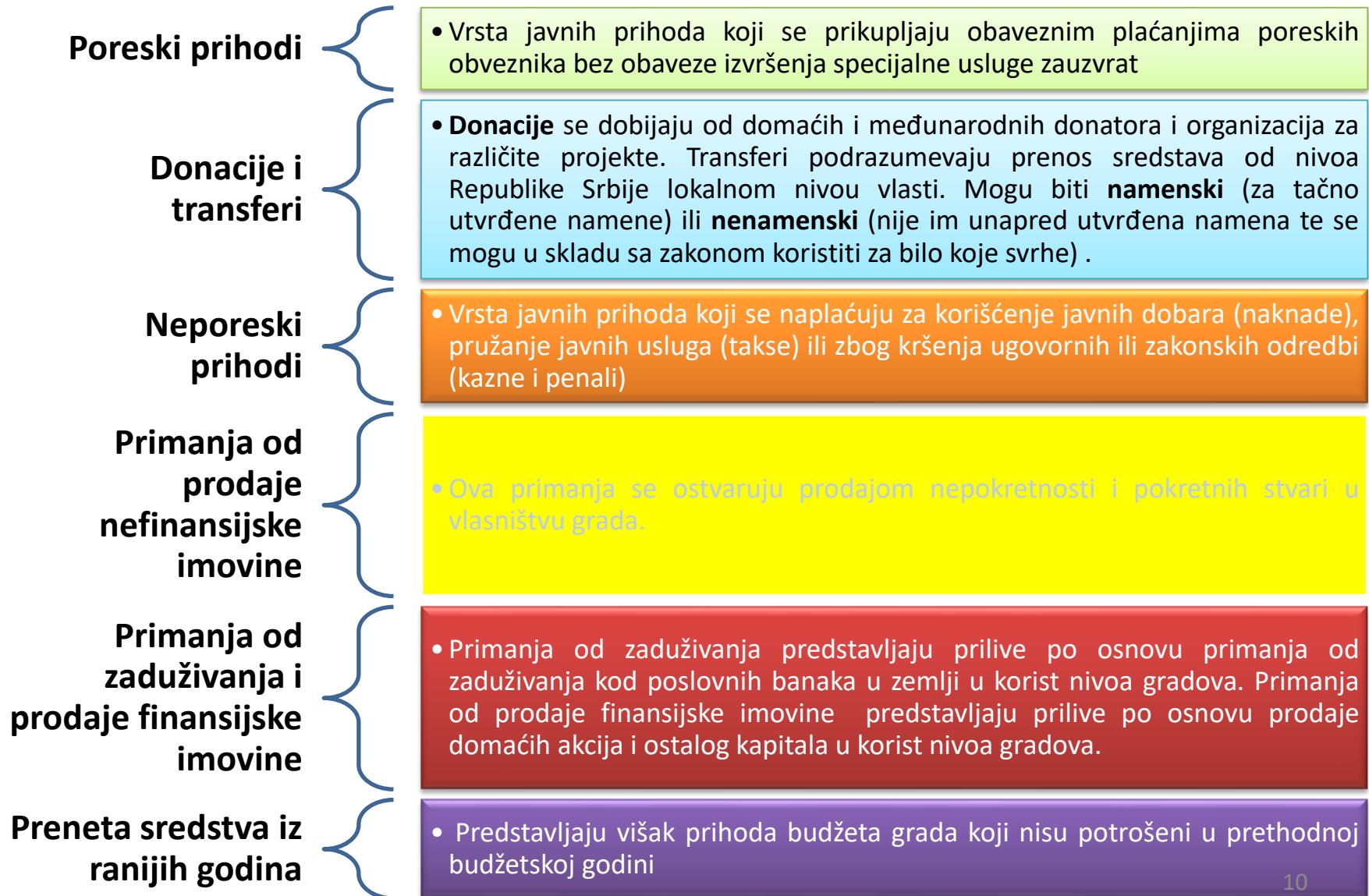


1.048.402.000 dinara

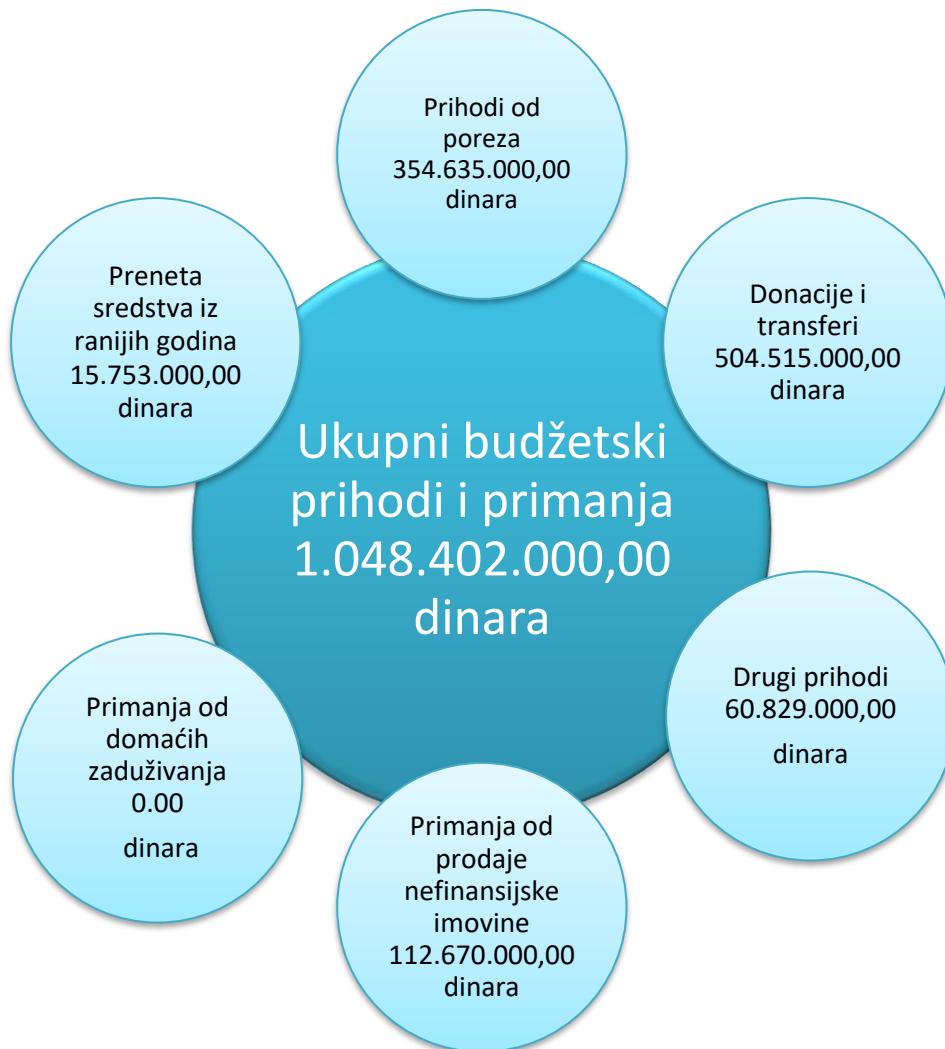
- Nacrtom Odluke o budžetu Opštine Tutin za 2024. godinu planirana su sredstva od primanja od prodaje finansijske imovine i zaduzivanja u iznosu od 0,00 dinara, preneta sredstva iz ranijih godina u iznosu od 15.753.000,00 dinara i sredstva iz ostalih izvora u iznosu od 1.032.649.000,00 dinara.



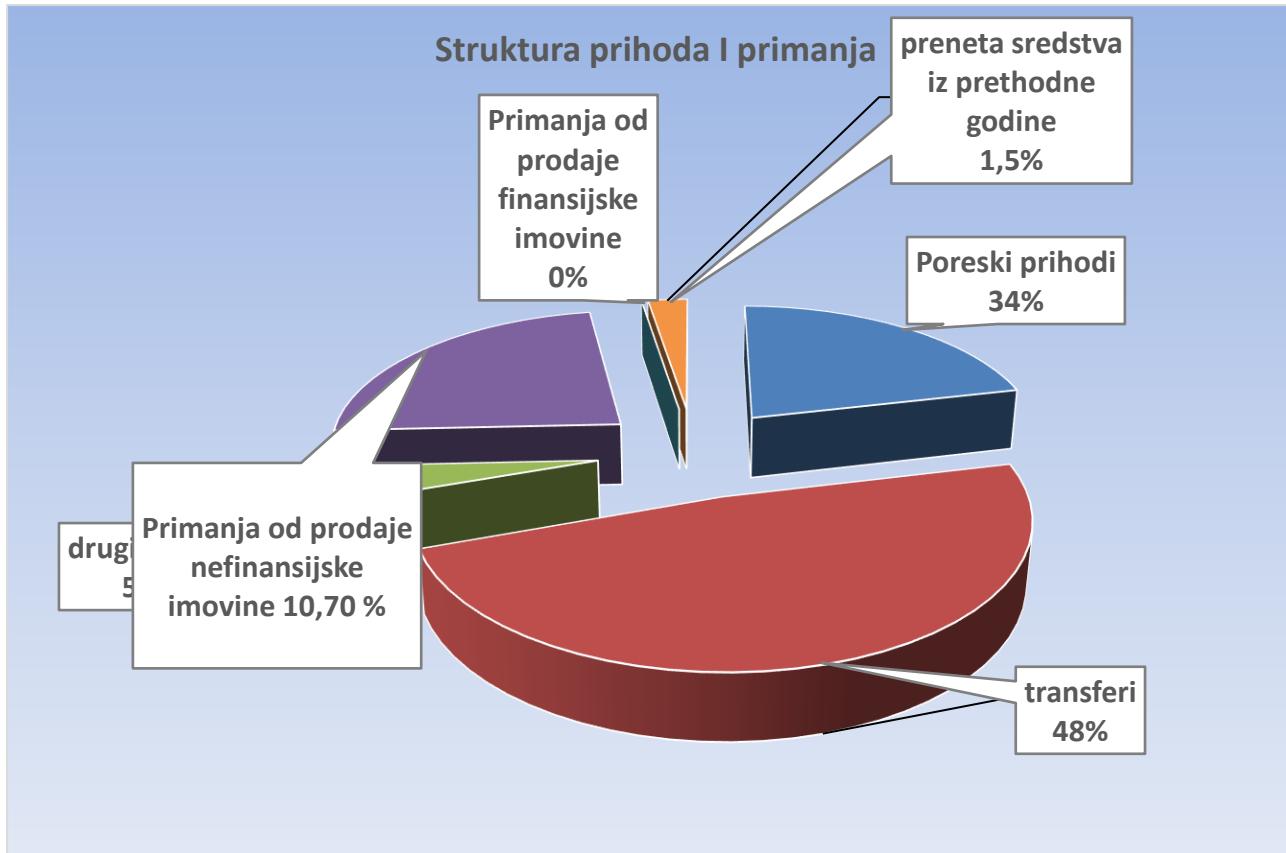
Šta su prihodi i primanja budžeta?



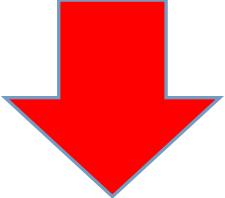
Struktura planiranih prihoda i primanja za 2024. godinu



Struktura planiranih prihoda i primanja za 2024. godinu



Koje promene u budžetu se očekuju u odnosu na 2023. godinu?

- Projektovano je da će ukupni planirani prihodi i primanja naše opštine u 2024. godini biti smanjeni u odnosu na poslednju izmenu Odluke o budžetu za 2023. godinu za 246.514.356,00 dinara.
- 
- Očekivano je smanjenje prihoda **od prodaje nefinansijske imovine za 232.936.506,00 dinara**.

Na šta se troše javna sredstva?

Budžet mora biti u ravnoteži, što znači da rashodi moraju odgovarati prihodima. Ukupni planirani rashodi i izdaci za 2024. godinu u Nacrtu odluke o budžetu iznose:

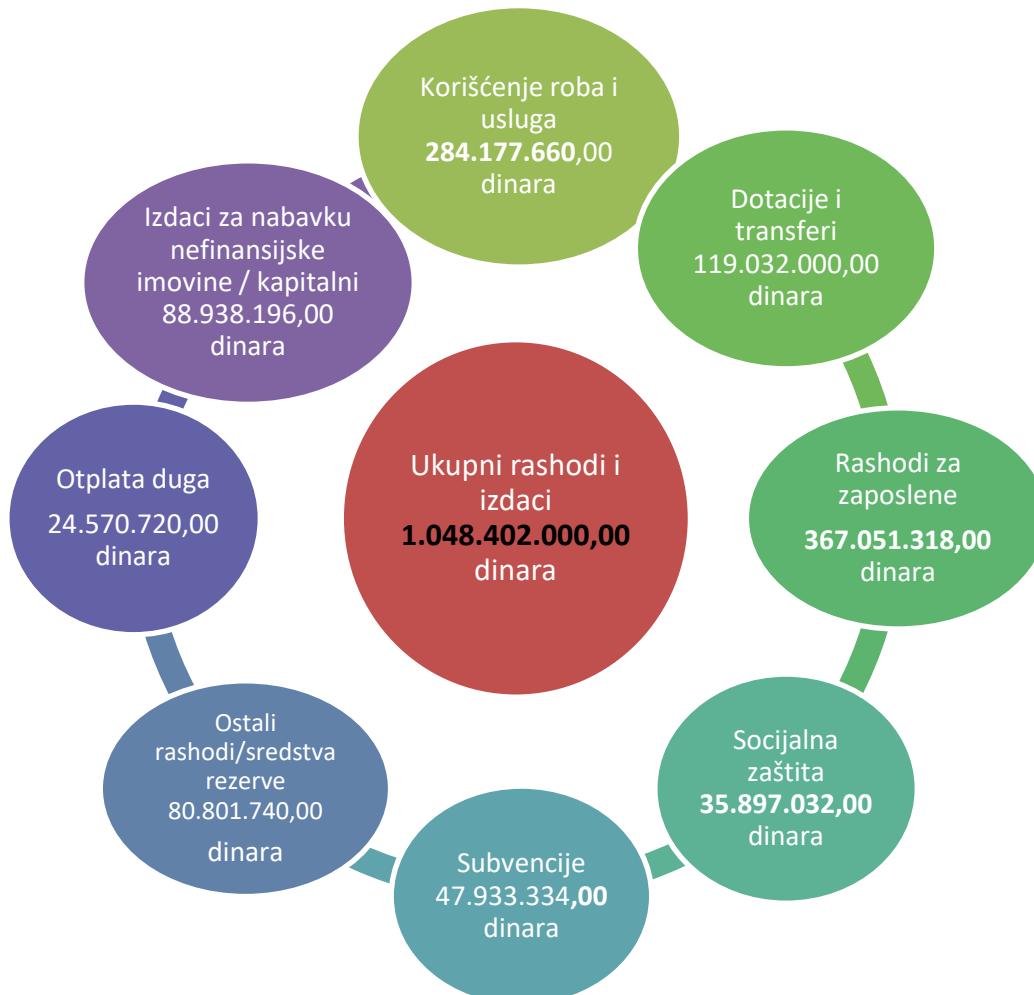
**1.048.402.000,00
dinara**

- ✓ **RASHODI** Rashodi predstavljaju sve troškove grada za plate budžetskih korisnika, nabavku roba i usluga, subvencije, dotacije i transfere, socijalnu pomoć i ostale troškove koje grad/opština obezbeđuje bez direktnе i neposredne naknade.
- ✓ **IZDACI** predstavljaju troškove izgradnje ili investicionog održavanja već postojećih objekata, nabavku zemljišta, mašina i opreme neophodne za rad budžetskih korisnika.
- ✓ **RASHODI I IZDACI** moraju se iskazivati na zakonom propisan način, odnosno moraju se iskazivati: po *programima* koji pokazuju koliko se troši za izvršavanje osnovnih nadležnosti i strateških ciljeva grada; po *osnovnoj nameni* koja pokazuje za koju vrstu troška se sredstva izdvajaju; po *funkciji* koja pokazuje funkcionalnu namenu za određenu oblast i po *korisnicima budžeta* što pokazuje organizaciju Opštine Tutin.

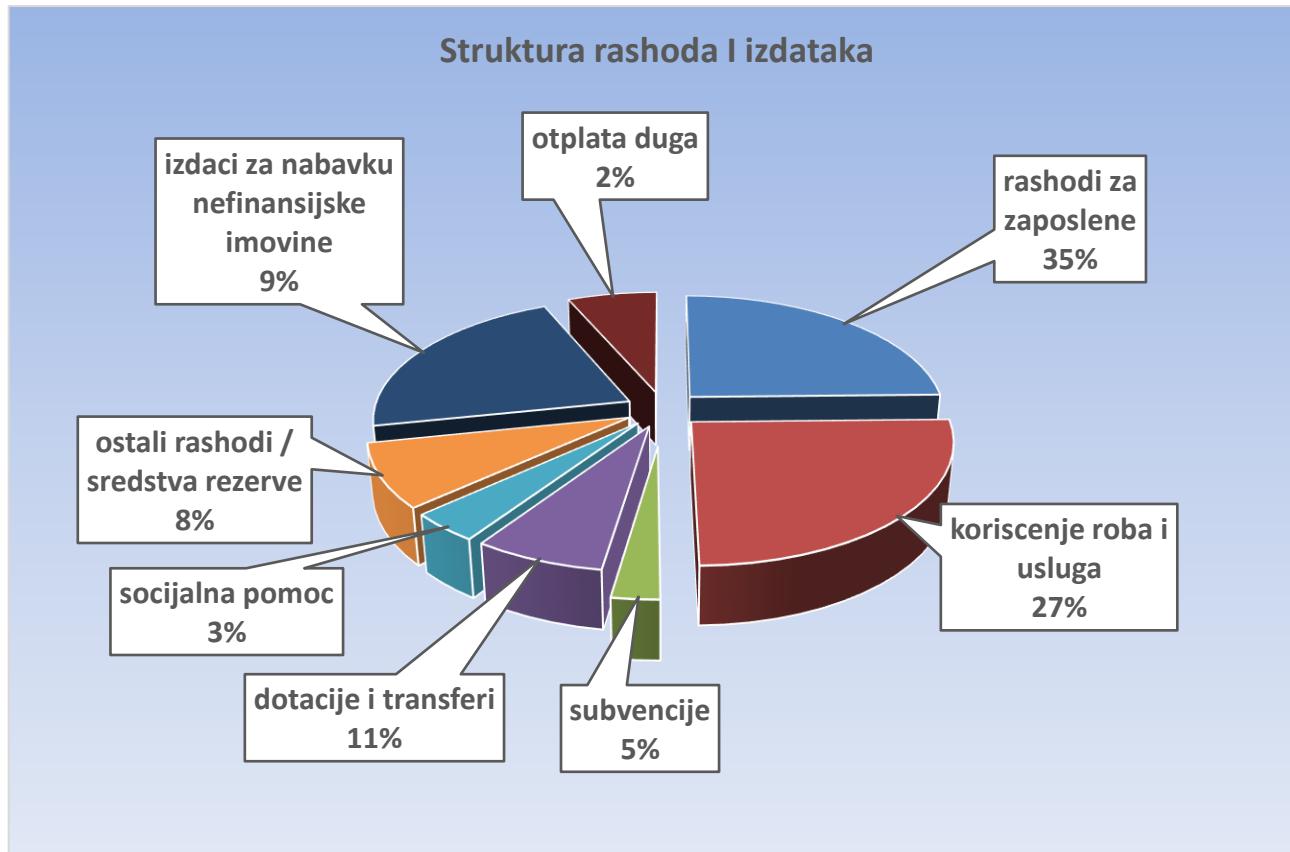
Šta su rashodi i izdaci budžeta?

Rashodi za zaposlene	<ul style="list-style-type: none">Rashodi za zaposlene predstavljaju sve troškove za zaposlene, kako u upravi tako i kod budžetskih korisnika
Korišćenje roba i usluga	<ul style="list-style-type: none">Korišćenje roba i usluga obuhvataju stalne troškove, putne troškove, usluge po ugovoru, specijalizovane usluge, troškove materijala i tekuće popravke i održavanje.
Dotacije i transferi	<ul style="list-style-type: none">Dotacije i transferi su troškovi koje lokalna samouprava ima za isplatu institucijama koje su u primarnoj nadležnosti centralnog/pokrajinskog nivoa kao što su škole, centar za socijalni rad, dom zdravlja.
Ostali rashodi	<ul style="list-style-type: none">Ostali rashodi obuhvataju dotacije nevladinim organizacijama, poreze, takse, novčane kazne.
Subvencije	<ul style="list-style-type: none">Subvencije se odobravaju za funkcionisanje međumesnog prevoza i poljoprivrednim proizvođačima.
Socijalna zaštita	<ul style="list-style-type: none">Socijalna zaštita obuhvata sve troškove isplate socijalne pomoći za različite kategorije građana.
Budžetska rezerva	<ul style="list-style-type: none">Budžetska rezerva predstavlja novac koji se koristi za neplanirane ili nedovoljno planirane svrhe, kao i u slučaju vanrednih okolnosti.
Kapitalni izdaci	<ul style="list-style-type: none">Kapitalni izdaci su troškovi za izgradnju novih, ili investiciono održavanje postojećih objekata, nabavku opreme, mašina zemljišta i slično.

Struktura projektovanih rashoda i izdataka budžeta za 2024. godinu

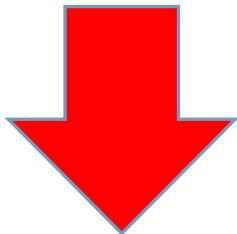


Struktura projektovanih rashoda i izdataka budžeta za 2024. godinu



Koje promene u budžetu se očekuju u odnosu na tekuću 2023. godinu?

Projektovano je da će pojedini planirani troškovi (rashodi i izdaci) našeg grada za 2024. godinu biti **smanjeni** u odnosu na poslednju izmenu Odluke o budžetu za 2023. godinu za **215.112.394,00** dinara.



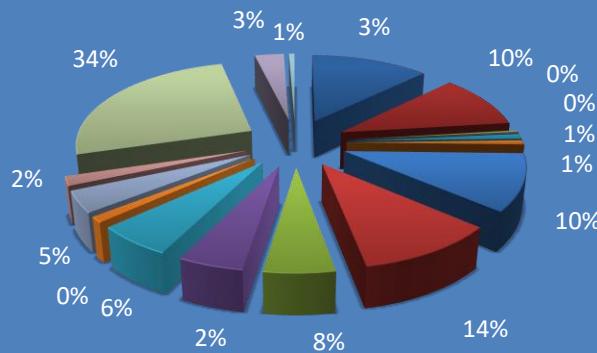
- Projektovano je smanjenje izdataka za nabavku nefinansijske imovine za **187.183.118,00 dinara**
- Projektovano je smanjenje rashoda za otplatu kamata i glavnice za **1.729.280,00** dinara
- Projektovano je smanjenje rashoda za subvencije za **26.199.996,00** dinara

Planirani rashodi budžeta po programima

Naziv programa		
Pogram 1. Stanovanje, urbanizam i prostorno planiranje	54.306.157,00	3%
Pogram 2. Komunalne delatnosti	227.409.611,00	10%
Pogram 3. Lokalni ekonomski razvoj	5.000.000,00	0%
Pogram 4. Razvoj turizma	3.025.000,00	0%
Pogram 5. Poljoprivreda i ruralni razvoj	11.200.000,00	1%
Pogram 6. Zaštita životne sredine	13.900.000,00	1%
Pogram 7. Organizacija saobraćaja i saobraćajna infrastruktura	146.911.344,00	10%
Pogram 8. Predškolsko vaspitanje i obrazovanje	154.207.200,00	14%
Pogram 9. Osnovno obrazovanje i vaspitanje	102.995.000,00	8%
Pogram 10. Srednje obrazovanje i vaspitanje	24.504.600,00	2%
Pogram 11. Socijalna i dečija zaštita	58.697.783,00	6%
Pogram 12. Zdravstvena zaštita	8.200.000,00	0%
Pogram 13. Razvoj kulture i informisanja	63.100.690,00	5%
Pogram 14. Razvoj sporta i omladine	48.005.000,00	2%
Pogram 15. Opšte usluge lokalne samouprave	326.029.491,00	34%
Pogram 16. Politički sistem lokalne samouprave	41.991.150,00	3%
Pogram 17. Energetska efikasnost i obnovljivi izvori energije	5.433.330,00	1%
Ukupni rashodi po programima	1.294.916.356,00	100%

Struktura planiranih rashoda po budžetskim programima

- Program 1. Stanovanje, urbanizam i prostorno planiranje
- Program 2. Komunalne delatnosti
- Program 3. Lokalni ekonomski razvoj
- Program 4. Razvoj turizma
- Program 5. Poljoprivreda i ruralni razvoj
- Program 6. Zaštita životne sredine
- Program 7. Organizacija saobraćaja i saobraćajna infrastruktura
- Program 8. Predškolsko vaspitanje i obrazovanje
- Program 9. Osnovno obrazovanje i vaspitanje
- Program 10. Srednje obrazovanje i vaspitanje
- Program 11. Socijalna i dečija zaštita



Najvažniji planirani projekti od interesa za lokalnu zajednicu

Naziv projekta	Planirana sredstva (iznos u 000 dinara)		
	2024	2025	2026
Projekat podsticaja razvoja poljoprivredne proizvodnje	2.000	0	0
Rekonstrukcija gradskog trga	10.000	0	0
Osnazivanje kapaciteta interresornih komisija za pružanje podrške deci za uključivanje u rani razvoj i obrazovanje	2.000	0	0
Pomoć u kući za starija lica	8.900	0	0
Ugovor o saradnji na realizaciji pomoći za poboljšanje uslova stanovanja interna raseljenih lica dok su u raseljeništvu dodelom građ. materijala	5.600	0	0
Podrska marginalizovanim grupama kroz promociju ljudskih vrednosti i razvoj socijalnih usluga u zajednici	1.731	0	0
Izgradnja trotoara	4.669	0	0
Projekat prevencije nelegalnog odlaganja otpada i uklanjanje	1.577	0	0
Povecanje energetske efikasnosti	12.333	0	0
Izgradnja zgrade opštinske uprave	17.700	0	0
	0	0	0
	0	0	0
	0	0	0
	0	0	0
	0	0	0
	0	0	0
	0	0	0
	0	0	0

Program 1 - Stanovanje, urbanizam i prostorno planiranje **31.670.000**

<i>1101-0001 Prostorno i urbanističko planiranje</i>	3.550.000
<i>1101-0003 Upravljanje građevinskim zemljištem</i>	4.000.000
<i>1101-4002 JP za urb. i planiranje u likvidaciji</i>	14.120.000
<i>1101-5001 Rekonstrukcija gradskog trga</i>	10.000.000



Program 2 - Komunalne delatnosti 106.350.000,00

1102-0001 Upravljanje/održavanje javnim osvetljenje 55.000.000

1102-0002 Održavanje javnih zelenih površina 500.000

1102-0003 Održavanje čistoće na površinama javne namene 20.000.000

1102-0004 Zoohigijena 6.650.000

1102-0006 Održavanje grobalja i pogrebne usluge 500.000

1102-0008 Upravljanje i snabdevanje vodom za piće 23.600.000

1102-4002 Zene za svoj grad 100.000





Program 4 – Razvoj turizma

2.289.000,00

1502-0001 Upravljanje razvojem turizma

2.289.000,00



Program 5 – Poljoprivreda i ruralni razvoj 10.200.000,00

0101-0002 Mere podrške ruralnom razvoju	8.200.000,00
0101-4001 Projekat podsticaja poljoprivredne proizvodnje	2.000.000,00



Program 6 – Zaštita životne sredine 14.477.280,00

0401-0002 Praćenje kvaliteta elemenata životne sredine	500.000,00
0401-0004 Upravljanje otpadnim vodama	1.200.000,00
0401-0005 Upravljanje komunalnim otpadom	8.200.000,00
0401-0006 Upravljanje ostalim vrstama otpada	3.000.000,00
0401-7002 Projekat prevencije nelegalnog odlaganja otpada	1.577.280,00



**Program 7 – Organizacija saobraćaja i
saobraćajna infrastruktura**

99.688.813,00

0701-0002 *Održavanje saobraćajne infrastrukture*

52.520.000,00

0701- 0005 *Unapređenje bezbednosti saobraćaja*

7.500.000,00

0701-5003 *Eksproprijacija zemljišta*

35.000.000,00

0701-5006 *Izgradnja trotoara*

4.668.813,00



Program 8 - Predškolsko obrazovanje **142.080.00,00**

2001-0001 Fункционисање предшкол. установа **142.080.000,00**



Program 9 - Osnovno obrazovanje **86.180.040,00**

2003-0001 Fункционисање основних школа **86.180.040,00**



Program 10 - Srednje obrazovanje **19.920.700,00**

2004-0001 Gimnazija	10.119.800,00
2004-0001 Tehnicka skola	9.800.900,00



Program 11 - Socijalna i dečja zaštita **62.128.292,00**

0902-0001 Jednokratne pomoći i drugi oblici pomoći	12.931.260,00
0902-0002 Porodični i domski smeštaj, prihvatilišta i druge vrste smeštaja	25.766.333,00
0902-0016 Dnevne usluge u zajednici	1.000.000,00
0902-0017 Savetod.-terapijske i socijalno-edukat. usluge	100.000,00
0902-0018 Podrška realizaciji programa Crvenog krsta	4.100.000,00
0902-4001 Osnaživanje kapacitea interno resornih komisija za pružanje dod. podrške deci za uključ. u rani razvoj	2.000.000,00
0902-7001 Pomoć u kući za starija lica	8.900.000,00
0902-7004 Ugovor o saradnji na realizaciji pomoći za poboljšanje uslova stanovanja interno raseljenih lica dok su u raseljeništvu dodelom grad. Materijala	5.600.000,00
0902-7009 Podrska marginalizovanim grupama kroz promociju ljudskih vrednosti i razvoj socijalnih usluga u zajednici	1.730.699,00



Program 12 – Zdravstvena zaštita **200.000,00**

1801-0002 Mrtvozorstvo 200.000,00



Program 13 - Razvoj kulture i informis. **51.536.000,00**

1201-0001 Funkcionis. lokalnih ustanova kulture NB,,dr Ejup Mušović” 10.603.000,00

1201-0001 Funkcionis. lokalnih ustanova kulture Centar za kulturu,
turizam, omladinu i sport 32.433.000,00

1201-0003 Unapređenje sistema očuvanja i predstavljanja
kulturno-istorijskog nasleđa 500.000,00

1201-0004 Ostvarivae i unapređivanje javnog interesa u oblasti
javnog informisanja 8.000.000,00



Program 14 – Razvoj sporta i omladine

20.950.000,00

<i>1301-0001 Podrška lokalnim sportskim organizacijama, udruženjima i savezima</i>	<i>20.000.000,00</i>
<i>1301-0002 Podrška predškolskom i školskom sportu</i>	<i>300.000,00</i>
<i>1301-0005 Sprovodenje omladinske politike</i>	<i>650.000,00</i>



Program 15–Opšte usluge Lokalne samouprave 351.650.541,00

0602-0001	Funkcionisanje lokalne samouprave i gradskih opština	233.315.018,00
0602-0002	Funkcionisanje mesnih zajednica	1.003.000,00
0602-0003	Servisiranje javnog duga	24.320.720,00
0602-0004	Opštinsko pravobranilaštvo	7.249.000,00
0602-0005	Zaštitnik građana/Ombudsman	2.063.420,00
0602-0007	Funkcionisanje nacionalnih saveta nacionalnih manjina	6.000.000,00
0602-0009	Tekuća budžetska rezerva	30.000.000,00
0602-0010	Stalna budžetska rezerva	2.000.000,00
0602-0014	Upravljanje u vanrednim situacijama	28.000.000,00
0602-5003	Izgradnja opštinske zgrade	17.699.383,00



Program 16 – Politički sistem lokalne samouprave 36.648.000,00

2101-0001	Funkcionisanje Skupštine	15.436.000,00
2101-0002	Funkcionisanje izvršnih organa	21.212.000,00

Program 17 – Energetska efikasnost i obnovljivi izvori energije 12.433.334,00

0501-0001	Energetski menadžment	100.000,00
0501-4001	Povećanje energetske efikasnosti	12.333.334,00

Uključivanje građana u proces pripreme budžeta

Gradani imaju pravo da se pitaju o načinu trošenja sredstava iz budžeta opštine i da budu informisani o trošenju sredstava koje kao poreski obveznici plaćaju opštini.

Načini uključivanja građana su :

- Javne rasprave;
- Građanske inicijative;
- Javne ankete;
- Drugi oblici komunikacije sa organima opštine.



Na kraju želimo da Vam se zahvalimo što ste izdvojili vreme za čitanje ove prezentacije budžeta.

Ukoliko ste zainteresovani da sagledate u celini Nacrt odluke o budžetu opštine Tutin za 2024. godinu, istu možete preuzeti na sledećem linku internet stranice opštinske uprave:

<http://www.tutin.rs/dokumenta/budzet-opstine-tutin/>



Opština Tutin

www.tutin.rs